

CYPRUS

Eiland van de goden

Wie zon en zee wil rijmen met authentieke natuur en historische cultuur, is meer dan welkom op het exotische Cyprus, ontdekte fotograaf Michel Vaerewijck.

1. Vanuit onze privé-jacuzzi in het Anassa Hotel hebben we een prachtig uitzicht over de baai. 2. Even wat verkoeling zoeken in een streepje schaduw. 3. Het eiland is bezaaid met herinneringen uit een ver verleden. 4. Cyprioten grijpen elke gelegenheid aan om lekker te feesten. 5. In de tuin van het hotel staan de bloemen volop in bloei. 6. Lekkers recht uit de zee, verser kan dus niet.

CYPRUS

Op de grens tussen oud en nieuw

"Uit het schuim van de golven rees Aphrodite", verklaart onze gids via de geluidsinstallatie van de shuttlebus. Wat Boticelli schilderde, gebeurde dus hier. De aircolucht van het vliegtuig staat in schril contrast met de zwoele nacht in Paphos. Mijn oogleden wegen zwaar. De vochtige warmte is als een donzige omarming na deze vlucht naar de zuiderse avond. Terwijl ik mezelf laat wegzinken in een slaapproes, hoor ik vreemde verhalen over ontmande halfgoden wiens waardevolle onderdelen in de golven belanden en meteen het leven schenken aan de godin van de liefde. Dit belooft een bewogen bezoek te worden.

Sporen van de Britse erfenis

Gelukkig scheer ik me op de goede, oude, natte manier. In de haast waarmee ik mijn bagage heb gepakt, ben ik even uit het oog verloren dat Cyprus lange tijd een van de juwelen in de Britse kroon was. Onze westerburen waren hier al een hele poos actief. Op weg naar de heilige oorlog in Jeruzalem was Cyprus een van de rustplaatsen van Richard Leeuwenhart, die het meteen tot de zijne maakte. Links autorijden, winkelketens met 'th' in de naam en vreemde stopcontacten waar geen scheerapparaat of föhn in past, zijn de charmante kant van de Britse erfenis. Minder leuk is de etnische polarisatie, burgeroorlog en de uiteindelijke deling, kort na de onafhankelijkheid van Cyprus. Een spin-off van diplomatische verdeel-en-heers-spelletjes uit het Koude-Oorlogstijdperk, die leidde tot een aanslepende etnische ruzie tussen Turkije, Griekenland en hun respectievelijke Cypriotische verwanten. Maar als toerist ondervind je hiervan alleen de kleine kantjes en het draagt bij tot het exotisme van dit schizofrene eiland.

Werken aan een hereniging

Mijn korte verblijf situeert zich vooral aan de riviëra rond de stad Paphos, ver van de scheidingslijn tussen het Turkse en het Griekse deel van het eiland. Toch is die scheiding tot hier voelbaar, vooral wanneer je door het bergachtige binnenland trekt. Ideaal om aan boord van een terreinwagen de authentieke mediterrane natuur in je op te nemen, maar soms confronterend wanneer je er op een verlaten dorp stuit.

Ooit bewoond door overwegend moslimse bewoners zijn deze plattelandsdorpen door de Grieks-Cypriotische militie ten tijde van de burgeroorlog ontruimd. Of erger nog. Hetzelfde gebeurde aan de Turkse zijde. Intussen is Cyprus een van de aankomende nieuwe leden van de EU en zijn alle betrokkenen ijverig aan een hereniging aan het werken. Hierbij diende 'The Belgian Model' als inspiratiebron voor de mogelijke hereniging. En al blijft er haat en wrok leven in de oudere generaties, toch maken de jonge Cyprioten van dat verleden niet zo'n punt meer en kijken ze uit naar de afbraak van hun 'Berlijnse muur'.

Zon, zee, vakantie

Het opvallendste aan de regionale hoofdstad Paphos is misschien wel dat ze uit twee delen bestaat. Het hoger gelegen Ktima Paphos is inmiddels een moderne stad met

"De Koningsgraven. Als je de trappen naar de duistere tombes afloopt, weg van de zon en de hitte, voel je de eeuwen terugtellen..."

zijn handelscentrum en administratieve gebouwen. De Byzantijnen kozen eertijds voor deze hoger gelegen plek om zichzelf efficiënter te kunnen beschermen tegen belagers vanuit de zee. Het lager gelegen Kato Paphos is een groot vakantieoord. Met zijn pittoreske vissershaven, de vele cafés, terrassen en clubs kan deze hotelstrip de competitie aan met Ibiza. Op zoek naar ontspanning en vertier lonken de verschillende attracties naar de bezoeker met hun Duitse en anglofiële superlatieven in hoog neon. Een wandeling langs de kustweg leidt me van de ene hoteloprit naar de andere. Grote Las Vegas-tempels wisselen af met lichtjes vervallen, postmodernistische gevels. Af en toe staat er een meer geraffineerde hoteleenheid. De voorbije decennia werd er voornamelijk gemikt op het massastrandtoerisme. Met lage prijzen en uniforme hotelkamers moesten de budgettoeristen het voornamelijk hebben van het bijna Afrikaanse klimaat, friet bij elke schotel en het rijkelijk vloeiende Hollandse bier in de

plaatselijke disco. Intussen werd het voor de lokale autoriteiten duidelijk dat het gebrek aan visie en ordening op lange termijn de toekomst van deze kustlijn hypothekeerde. Bouwregels zijn nu strenger en grote delen van de kust zijn beschermd tegen de paddestoelexpansie van de bouwpromotoren. Alleen goed ingeplande en relatief smaakvolle projecten worden nog toegelaten.

Een filmster voor één nacht

Een van de nieuwste hotels is het Almyra Hotel. Volledig heringericht in hedendaags design is dit wellicht het hotel dat een nieuwe golf van meer smaakgerichte vakantie-gangers wil aanspreken. En vergeleken met gelijkaardige hotels in andere oorden, goed betaalbaar. Een andere aanrader is ongetwijfeld het Amathus Beach Hotel. Met zijn rijkelijke, klassieke inrichting is dit vijfsterrenhotel een luxeuze uitvalsbasis voor de

verkenning van het eiland.

Zij die houden van de ultieme top en graag vertroeteld worden als koningen, kunnen terecht in het Anassa Hotel. Gelegen aan de rand van Polis, een piepkleine stad op vijftig kilometer van Paphos, is dit het summum van het Cypriotische kusthotelwezen. Royale genietters komen hier vanuit de vier windstreken aangewaaid om - weg van de paparazzi - van een discrete vakantie te genieten. In hun indrukwekkende suites, voorzien van balkons met jacuzzi, van waaruit je het adembenemende zicht over de baai van Polis in je kunt opnemen, het obligate glas Bollinger '93 in de hand. Hiervoor tel je wel een bediendenmaandloon neer. Voor één nacht. En dan heb je nog niet in het restaurant genoten van de deskundig samengestelde recepten van de bij Ducasse getrainde chef. Niet voor broekjes, dus.

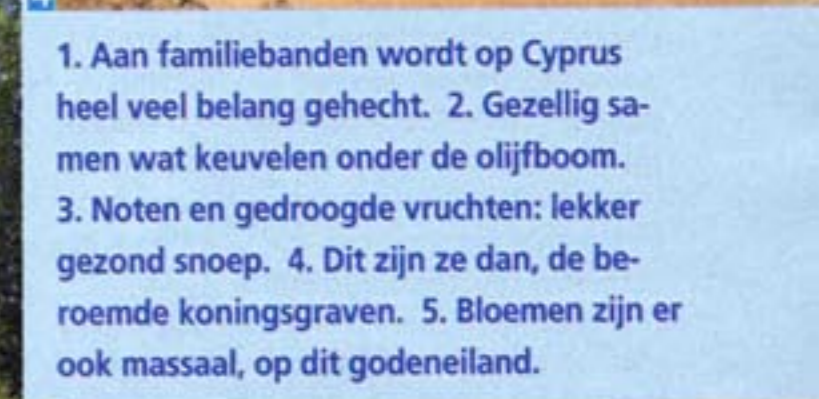
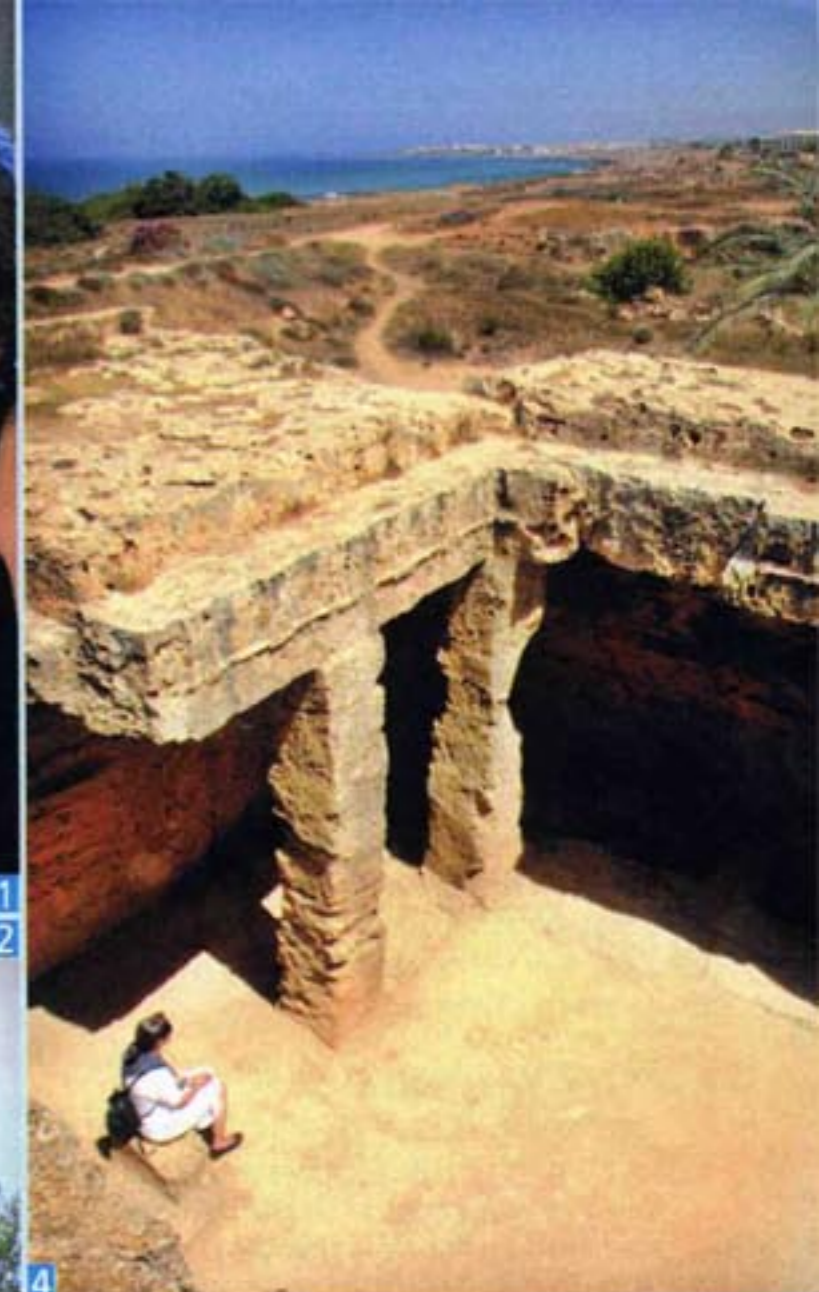
Lage prijzen, luxegoederen

"Kijk 'es," roept de buschauffeur, "hoe die bleekhuiden aan de optiekzaak staan te

dringen!" Geen collectieve bui van geheugenverlies die ze hun zonnebrillen heeft laten vergeten, maar wel de opvallend lage belastingen op luxegoederen verklaart de aantrekkingskracht van de winkel in kwestie. Ook komen Britten en Zuid-Afrikanen massaal op Cyprus huwen. Meer dan duizendvijfhonderd toeristenhuwelijken worden hier jaarlijks voltrokken. De prijs van de ceremonie en het feest blijkt een doorslaggevende reden. Lonen en belastingen kennen hier voorlopig nog een ander regime dan in de rest van Europa.

Het verleden in mozaïek

De Homerische klanken in de Griekse woordenschat van de inwoners van Paphos verraden meteen hoezeer de geschiedenis hier nog leeft. Het verleden borrelt hier spontaan op uit de grond. Geregeld worden eeuwenoude ruïnes blootgelegd. Na eeuwen van verborgen bestaan, zijn ze nu te bezoeken. Een prachtig complex van geïllustreerde, oude villavloeren vind je net buiten het stadscentrum. Veel meer dan andere decoraties verwijzen deze mozaïeken naar de enorme rijkdom van de laat-Romeinse bewoners van Cyprus. Aanzienlijk duurder dan fresco's vormden de mozaïeken destijds een statussymbool met een boodschap. Kamers werden opgesmukt met verhalen die helemaal pasten bij het doel van die bepaalde ruimte. Van de kamers blijft nog maar een vermoeden over, onder de vorm van afgekalfde muurtjes, maar de vloeren zijn nog steeds getuigen van het leven dat de Romeinse adel hier leidde. Nu hebben de Cyprioten met de hulp van internationale organisaties deze kostbare getuigenissen voorzien van een dak en loopbruggen. Niet alleen om de bezoekers de kans te geven ze van alle kanten te bewonderen, maar vooral om deze kunstwerken te beschermen tegen zon, zand en wind. Ook wordt de hele omgeving gevrijwaard van al te hongerige bouwpromotoren en toeristenmelkers, om de onontdekte schatten toch een kans op overleven te geven. De iets verderop gelegen site van de Koningsgraven is een verzameling van ondergrondse graven en tempels, daterend uit de periode van Alexander de Grote. Wanneer je de trappen naar de duistere tombes ►

1. Aan familiebanden wordt op Cyprus heel veel belang gehecht. 2. Gezellig samen wat keuvelen onder de olijfbom. 3. Noten en gedroogde vruchten: lekker gezond snoep. 4. Dit zijn ze dan, de beroemde koningsgraven. 5. Bloemen zijn er ook massaal, op dit godeneiland.

CYPRUS

Land van mythes en ruïnes

► afloopt, weg van de zinderende hitte en de brandende zon, voel je de eeuwen terugtellen. Van de koningen is er echter geen spoor meer. Ontluisterende ontdekking: blijkt dat hier uiteindelijk nooit één koning begraven lag. Alexander de Grote schafte het koningschap af en voor zover bekend lagen hier slechts de plaatselijke gezagsdragers en hun naasten.

Vroom en teruggetrokken

Van recentere datum zijn de orthodox-christelijke kloosters die je landinwaarts vindt. Veilig verborgen voor hun oorlogvoerende medemensen hebben verschillende geloofsgenootschappen in de loop der eeuwen kloosters opgetrokken in het ruwe berglandschap. De fascinerende geschiedenis van heremiet Neophytos, die na een visioen zijn leven doorbracht in een hol, lokt me de smalle trap op. Hoog in een bergwand van de Honingberg bracht hij zijn leven door in het teken van devotie en kunst. Eeuwenoude fresco's brengen je oog in oog met 'Constantin en de heilige Helena', personages uit een vroeg-christelijk verleden. Deze tekeningen hebben hun diepe kleuren en frisheid kunnen bewaren dankzij de afwezigheid van licht en het droge klimaat van deze omgeving.

Het leven van de religieuze eenzaam inspireerde tot de bouw van een aanpalend klooster, dat op zijn beurt voorzien is van de nodige historische iconen. Het Kykko klooster, bijna tweeduizend meter hoog in de bergen verborgen, was in antieke tijden zo goed als onbereikbaar. En ook nu is het in de winter onbereikbaar voor toeristen. Dat isolement heeft voor de nodige rust en veiligheid gezorgd. Zo is het een van de rijkst van kunst voorziene kloosters. Hier vond de oud-leerling en eerst verkozen president van Cyprus, aartsbisschop Makarios, ook zijn laatste rustplaats.

Een paradijs voor de wandelaar

Godsvrucht is in Cyprus nog steeds deel van het dagelijkse leven. Geregeld komen voornamelijk vrouwen van heinde en verre op bedevaart naar deze kloosters. Het valt me op hoeveel jonge mensen hier bidden. De vanzelfsprekendheid waarmee een meisje naar een icon van de Madonna

toeloopt, een omgekeerd kruisteken maakt en vervolgens de Maagd op de lippen zoent, toont hoe levend deze rituelen hier nog zijn. "Voor een goede uitslag van mijn examens", zeg ze voor ze glimlachend de trappen van de kerk afhuppelt. De rit van en naar het klooster is niet geschikt voor gevoelige magen. De kronkelende wegen en passen worden door onze chauffeur genomen met een nonchalance die grenst aan doodsvrachting. Enkele medereizigers grijpen naar hun voorraadje maagtabletten, terwijl de airco volle kracht verfrissing blaast. Toch is het een buitengewoon mooie rit. De weg doorkruist het nationale park. Je ziet er authentieke dennenbossen doorweven met spectaculaire watervallen. Hoog boven de ravijn cirkelt een arend, op zoek naar opstijgende, warme luchtstromen en een mogelijke lekkere hap.

"'Uit het schuim van de golven rees Aphrodite', vertelt onze gids. Wat Boticelli schilderde, gebeurde dus hier, op dit goddelijke eiland"

Een echt paradijs voor de wandelaar of de *hardcore* mountainbiker. Wanneer we stoppen in een klein dorpje zonder naam, luiden de klokken alsof het einde van de wereld wordt aangekondigd. Oude vrouwtjes strompelen om ter snelst naar het kerkje, terwijl de ongeschoren grijsaards me toewuiven om met hen een glas op het enige terras te nuttigen. Maar onze chauffeur dringt aan om voor donker de bergen uit te zijn.

De baden van Aphrodite

De noordelijke kust van Paphos is een van die vele plaatsen waar de mythe verandert in werkelijkheid. De baden van Aphrodite worden als een historische site geëxploiteerd. Een korte wandeling op een hobbelig parcours brengt me aan de opening van een alkoof, rijkelijk begroeid met mos en hangplanten. Binnenin een poeltje dat gevoed wordt door een bron. Hier zou de godin Aphrodite zich komen wassen tussen haar vrijpartijen met haar schare aan minnaars

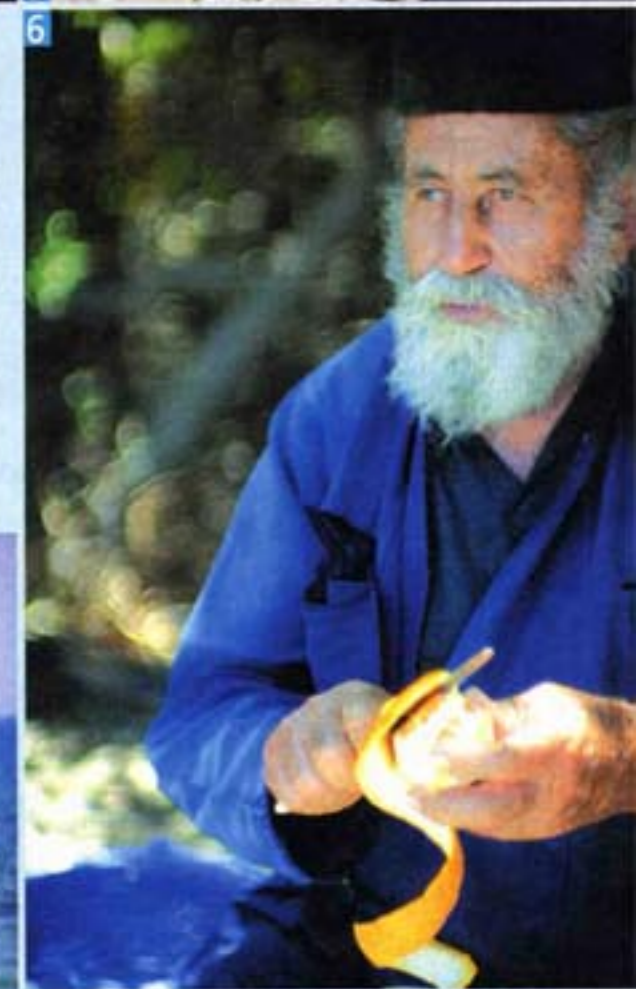
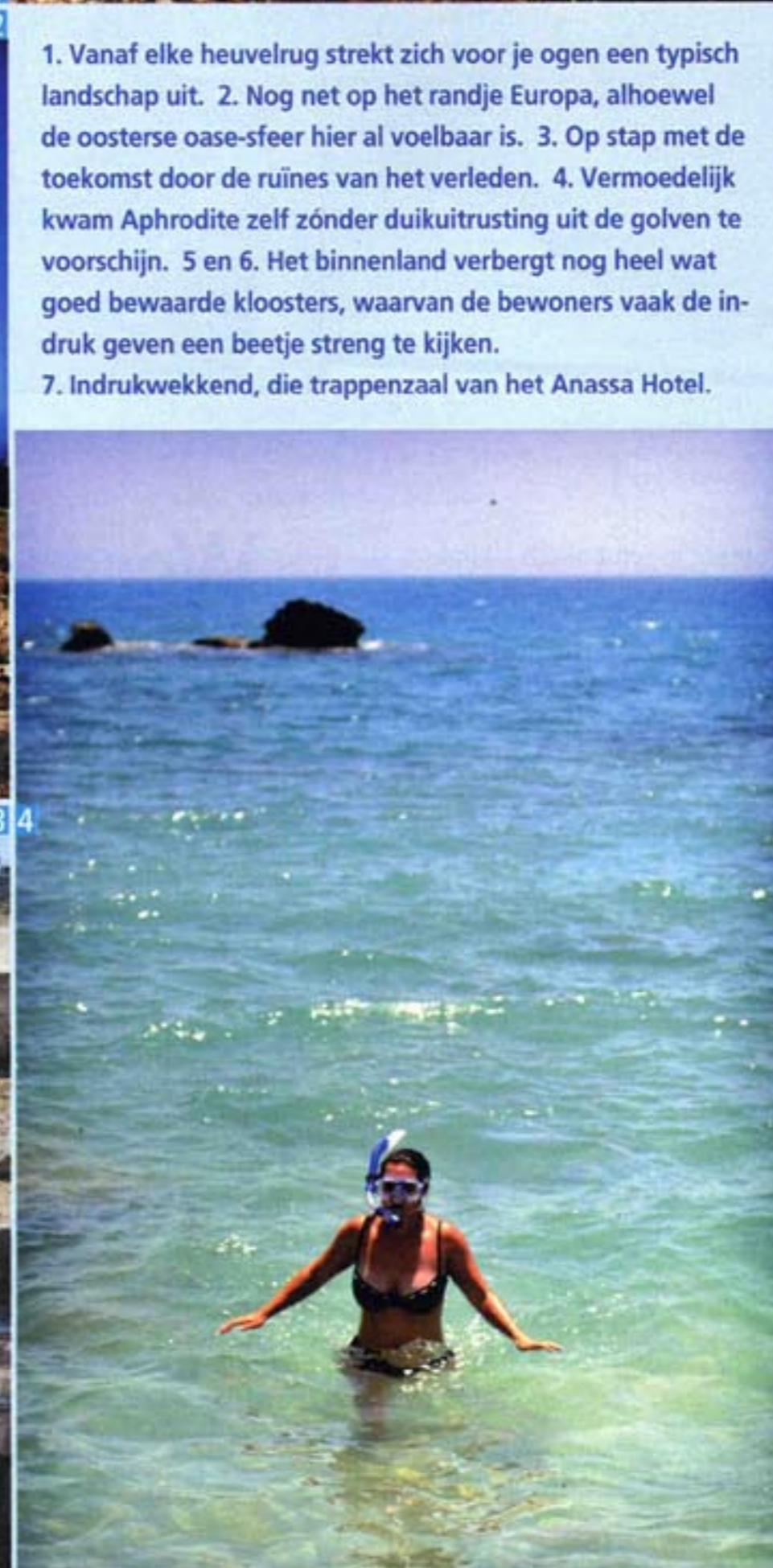
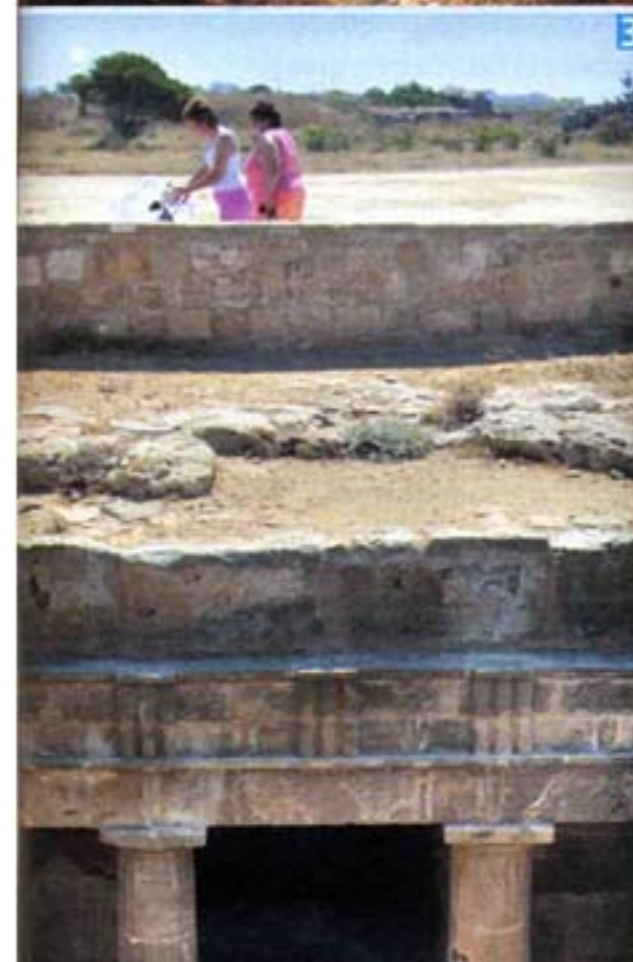
door. Borden met strenge verbodstekens moeten de bezoekers weerhouden hier te baden, zich uit te kleden, afval achter te laten en als deel van een oud heidens ritueel voorwerpen in de bomen te hangen. De Aphrodite-cultus van weleer, waarbij meisjes zich minstens één keer in hun leven moesten geven aan een toevallige passant in ruil voor betaling, is nu vervangen door een ticket dat je toegang verschaft tot deze toeristische trekpleister.

Prachtige vergezichten

Van kruisvaarders tot VN-wapeninspecteurs, allen vonden hun weg naar dit eiland om hier, na hun stressvolle opdrachten, hun evenwicht terug te vinden. Als je hier de moeite neemt om van de platgetreden betaalpaden af te wijken en de tijd neemt om met de fiets, te paard of met

de terreinwagen de onverharde wegen van de streek te verkennen, word je rijkelijk beloond met prachtige vergezichten, eenzame baaitjes en de wind die alleen verstoord wordt door het geluid van de cicaden. Op het keienstrand nabij Lachi is niemand meer te bespeuren. Het harde licht van de lage zon kondigt het einde van de dag aan. De lege strandstoelen vlak voor etenstijd zijn als de schaduwen van het massatoerisme. Kleine golven duwen de keien op de waterlijn kletterend door elkaar. Ik loop terug naar het hotel, maar draai me nog even om voor die laatste blik op de zee. Eerst haar hoofd en dan haar schouders, de huid glanzend van het zeewater, schrijdt ze als Halle Berry langzaam uit de golven. "Hi there!" roept ze me toe, terwijl ze haar duikbril en snorkel op haar voorhoofd schuift. Haar cockney accent doodt mijn goddelijk visioen, maar opent mijn avond. Kans verkeken, Aphrodite!

Reportage en foto's: Michel Vaerewijck.

1. Vanaf elke heuvelrug strekt zich voor je ogen een typisch landschap uit. 2. Nog net op het randje Europa, alhoewel de oosterse oase-sfeer hier al voelbaar is. 3. Op stap met de toekomst door de ruïnes van het verleden. 4. Vermoedelijk kwam Aphrodite zelf zónder duikuitrusting uit de golven te voorschijn. 5 en 6. Het binnenland verbergt nog heel wat goed bewaarde kloosters, waarvan de bewoners vaak de indruk geven een beetje streng te kijken. 7. Indrukwekkend, die trappenzaal van het Anassa Hotel.